

Да би односи између Кубе и Америке ушли у нормалне суседске воде, Вашингтон ће морати да укине санкције, надокнади штету која је нанета Кубанцима због блокаде... Први пут откад су 17. децембра два председника Раул Кастро и Барак Обама објавили помирење, Хавана је изашла са званичним списком својих услова и изненадила Вашингтон захтевом да јој се врати отета територија од 120 квадратних километара у заливу Гвантанамо.

Нови услов – да се расформира америчка војна база у Гвантанаму, а не само затворска јединица у којој без суђења леже преосталих стотинак затвореника осумњичених за тероризам – поставио је Раул Кастро на самиту Заједнице латиноамеричких и карибских држава (Целац) у Сан Хосеу, главном граду Костарике. Кастро је истакао да дипломатски односи могу да буду успостављени и пре испуњења наведених захтева. Али зближавање нема никаквог смисла уколико ови проблеми не буду решени, додао је председник Кубе.

На самиту су иначе присутни највиши представници свих америчких земаља осим Сједињених Америчких Држава и Канаде, па је то идеална позорница да Куба детаљније објасни услове за историјско помирење са САД и да добије регионалну подршку за своје захтеве. Раул Кастро је ову прилику искористио на најбољи могући начин. Позвао је Обаму да употреби своја овлашћења и додатно омекша полувековни ембарго, али је америчког председника упозорио да се не меша у унутрашње послове Кубе и не „подстиче вештачко бујање политичке опозиције”. Председник Кубе је при томе имао у виду недавни састанак представнице Стејт департмента са кубанским дисидентима, одржан у Хавани после прве рунде дводневних преговора између кубанске и америчке делегације.

Да би у потпуности нормализовао односе са Кубом, циљ који је најављивао и раније, Бараку Обама је потребна сагласност Конгреса, у коме су републиканци у већини. Неки од њих, као што је сенатор са Флориде Марко Рубио, и даље се опиру сваком отопљавању док „Куба не укине једнопартијски систем, не престане да прогони дисиденте и не буде имала слободне медије”.

Могу ли две стране да нађу заједнички језик и да за кратко време нормализују односе који су на леду били више од пола века? По ономе што изјављују представници Хаване и Вашингтона, ровови из хладног рата су и даље подједнако дубоки. Једино је тактика промењена.

Нови услов који је поставио Раул Кастро, са америчког становишта, немогуће је испунити. Меродавни званичници из министарства одбране САД тврде да ће и за затварање тамнице и расељавање преосталих стотинак затвореника бити потребно најмање још две године. О затварању једне од најстаријих америчких војних база и враћању ове територије око залива Гвантанамо Кубанцима, до сада чини се нико није озбиљно ни размишљао.

Додуше, Куба тражи повратак своје територије још од комунистичке револуције 1959. Али Хавана је до сада од Вашингтона тражила пре свега укидање нелегалних санкција, што су већ двадесет и две године заредом подржале све државе чланице УН осим Израела и САД. Гвантанамо није био услов за „нормализацију односа”.

САД су запоселе овај део кубанске обале још 1903, када је са тадашњим властима склопљен уговор уступању територије ради америчке базе. Нема још званичног реаговања из Вашингтона у вези са захтевом Раула Кастра из Сан Хосеа, али поједини стручњаци и аналитичари иду тако далеко да тврде да би укидање војне базе значило одрицање од основних принципа на којима је саздана америчка политика.

Све земље на самиту у Сан Хосеу подржавају одлуку да САД и Куба најзад успоставе дипломатске односе. То би, јасно је, допринело много бољим везама између северног и јужног дела новог света. Читава плејада левичарских лидера Латинске Америке окупљених у Костарики подржала је долазак Раула Кастра и Кубу. Николас Мадуро, председник Венецуеле, Ево Моралес (Боливија), Данијел Ортега (Никарагва), Рафаел

Кореја (Еквадор)... очекују да се Куби хитно укине ембарго и да јој се надокнади штета.

Следећи сусрет на највишем нивоу требало би да буде већ у марту, у Панами, на самиту Организација америчких држава. На тај скуп стиже и Обама, па је било првобитно планирано да се Раул Кастро и председник САД ту сретну и разговарају. Рачунало се да ће до тада дипломатски односи већ бити успостављени. После почетног ентузијазма, ствари су се искомпликовале и чини се да је нормализација још увек далека будућност. А без ње нема ни руковања Кастра са Обамом, слике која је свету уприличена на комеморацији Нелсону Мандели пре нешто више од годину дана. Тада се није знало да су тајни преговори између САД и Кубе већ поодмакли.

(Политика)